

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 23. Circa Voti Commutationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Dioecesis limitetur: secus verò. Episcopi, qui cū iure ordinario procedant, & ex officio: solum ex comparatione fidelium suæ Dioecesis eam possunt exercere potestatem. Sanch. l. 4. sum. cap. 40. num. 17. Præter privilegium præfatum concessum est Prouincialibus Mendicantiis, & Religiosis ab ordinario approbatis, quibus ipsi communicauerint, potestas dispensandi ad petendum debitum cum, qui post votum castitatis matrimonium contraxerint. Sic Pius v. *vine vocis oraculo*, vt testantur plures relati à Santio l. 8. de matr. cap. 16. num. 3. & refertur in compend. privileg. Societatis Iesu. v. *Dispensatio*. §. 9. Neque opus est, matrimonium consummatum esse. Quia nec privilegium eam restrictionem non apponit, & quia incontinentiæ periculum semper ad est, cum cohabitatione deferere minimè teneatur. Basil. l. 8. de matr. cap. 10. num. 12. Denique huius privilegij virtute haud possunt dispensari ij, qui post matrimonium contractum, castitatem vouerunt. Quia de hisce privilegium non loquitur.

PROBL. CXLIII.

Concessa alicui dispensandi potestate, eo ipso censetur, & non eo ipso concessa, commutandi vota, potestas.

625 *Qui Docto- res commu- niter.* Communiter Doctores docent, concessa potestate ad vota commutanda, potestatem ad dispensandum non concedi, vt potè maiorem, nec villo modo contentam sub potestate ad commutandum. Suar. l. 6. de voto. cap. 12. num. 4. Barbosa p. 2. de potest. Episc. alleg. 37. num. 4. Quæserim autem, num concessa potestate dispensandi, eo ipso censetur concessa, commutandi vota, potestas?

626 *Non censetur eo ipso concessa.* Non censetur, eo ipso concessa. Quia sunt potestates omnino diuersæ, nec vna sub alia comprehenditur. Nam potestas dispensandi, est potestas auferendi integrè obligationem: at commutandi potestas non est auferendi obligationem, sed eam in aliam materiam transferendi. Non igitur vna sub alia valet comprehendendi. Sic Nauar. sum. cap. 13. n. 79. Sanch. aliis relatis, l. 8. de matr. d. 2. num. 15. & l. 4. sum. cap. 40. num. 4. & 5. Valent. 1. 2. d. 6. q. 6. pun. 7. Azor. p. 1. l. n. c. 10. q. 44. & c. 18. q. 7.

627 *Et ipso concessa censetur.* Concessa ad dispensandum potestate, concessa censetur ad commutanda vota potestas. Quia commutatio est quædam partialis, seu diminuta dispensatio: si quidem obligationem voti tollit non absolute sed sub onere alterius subrogatæ materiæ, quod longè minus est, & potestati absolute dispensandi subordinatum. Ergo habens potestatem dispensandi vota, ea poterit commutare, iuxta regul. iuris § 3. Cui, licet quod est plus, licet vtrique quod est minus. Præcipue cum minus sub eodem ordine continetur. Ita Barbosa p. 2. de potest. Episc. alleg. 37. num. 13. Sorus l. 7. de iust. q. 4. ar. 3. Sa. v. vari dispensatio, num. 19. Basil. de matr. l. 8. cap. 10. num. 3. Læym. l. 4. tr. 4. cap. 8. num. 20. Lessi. l. 2. cap. 40. dub. 16. num. 108. Suar. l. 6. de voto, cap. 12. num. 9.

628 Probabiliorē hanc sententiam credo,

quam sic explicarim: Ad tollendam integrè voti obligationem, difficile est causam legitimam inuenire: quæ tamen sæpe inuenitur, eo ipso quod volens loco prioris obligationem aliam acceptet. Poterit ergo dispensans obligationem voti tollere, ea conditione posita, & non aliter. At in hoc consistit commutandi potestas: Ergo. Certè ipse Sanch. (à cuius sententia difficile vnquam recedo) re ipsa consentit, potentem dispensare posse expresse sumpta delegantis voluntate miscere commutationem. Quia hic modus dispensandi melior, ac tutior est, & à Pontifice vsitatus. Ex qua doctrina conuincitur, posse votum inæquale commutare. Nam multo minus est commutationem inæquale facere, quam in minus.

CAPVT XXIII.

Circa Voti Commutationem.

PROBL. CXLIV.

Potest quis, & non potest, propria autoritate votum in rem æqualem commutare.

Suppono ex sect. 1. Commutatio- nem à pura dispensatione differre, quod commutatio tollit obligationem voti non simpliciter & purè, sicut dispensatio, sed sub onere nouæ obligationis priori subrogatæ. Hæc autem obligatio subrogata priori potest esse grauior, æqualis, ac leuior, pro grauiori, æquali vel leuiore materia subrogata. Certum verò est, si quis votum commutet in rem euidenter meliorem, id posse propria autoritate, & absque vlla causa gerere, nisi specialiter aliqua lege, præcepto vel prohibeatur. Nauar. cap. 12. sum. num. 75. Azor. p. 1. l. 11. cap. 18. q. 1. & alij communiter. Quia si res in quam votum obligatio transfertur, omnibus consideratis, est melior, consequenter erit Deo gratio- ra. At in rem leuiorem, seu inferiorem nullatenus votum propria potest autoritate commutari. Quia est contra rationem velle obligare Deum creditorem, vt rem inferiorem loco superioris debitæ acceptet. Idem dixerim de re sub dubio, vel sub opinione æquali, cuius obligatione satis facere quis non potest debito certo. Quia ignorat gratum fore creditori, ab eo que acceptari. Omnes communiter. Quæserim autem, num quis valeat votum in rem æqualem propria autoritate commutare?

Potest quidem. Quia posita æqualitate materiæ subrogatæ, videtur certum veramque esse æque Deo gratam existere. Ergo vtrique satisfieri debito potest. Nam licet inuito creditore, vnum pro alio solui nequeat: bene tamen si ipsi gratum sit. Infit. Quibus modis tollitur obligatio. At materia subrogata æqualis est æque grata Deo ac illa, quæ fuit determinatè promissa Ergo ipsius obligatione debito fit satis. Sic. Medin a l. 1. sum. cap. 14. §. 7. Henric. l. 5. de penis. cap. 20. n. 5. & l. 7. de indul. cap. 30. num. 5.

Credo, hanc sententiam probabiliorē esse.

629 *Nonnulli suppono.*

630 *Potest quis.*

enim. 5. Manuel. tom. 2. sum. cap. 110. num. 4. concl. 4. Sa. v. *Poti irritatio*, num. 9. & probabile reputat Aragen. Suar. Alcozer. Lessi. apud Santium l. 4. sum. cap. 40. num. 10.

631
Minime potest.

Minime potest. Quia licet materia subrogata aequae Deo grata sit, illique placeat, sicut illa, quae fuerat promissa, si utraque per se spectetur: At posita promissione, & obligatione vnus specialiter ac determinate soluenda, non est aequae Deo gratum, illam offerre. Si quidem pro parte materiae promissa stat promissionis firmitas, & constantia, cuius variatio non videtur, honestari posse, nisi aliquis manifestus cessus sit in materia subrogata. Ita Lessi. l. 2. cap. 40. dub. 16. numer. 105. Suar. l. 6. de voto, cap. 19. numer. 3. Laym. l. 4. tract. 4. cap. 8. num. 19. Sanchez l. 4. sum. cap. 49. numer. 12. Sayr. in Clau. l. 6. cap. 12. numer. 8. Palaut tom. 2. tract. 15. d. 2. punct. 15. num. 4. & alij apud ipsos.

632
Probabilis
huc iudico.

Hanc sententiam probabiliorē iudico, communem equidem, eamque confirmo. Si absque fidelitatis detrimento offerri potest Deo materia aequalis & quae promissa fuit: manifeste inferitur, sic offerentem non esse ex vi voti obligatum magis reddere rem determinatē, promissam, quam quamlibet aliam aequalem: quod quidem est conuenienti disciplinae, rectaeque morum instructioni contrarium: Ergo. Ceterum impossibile ferē reor, aequalitatem in materia subrogata euidenter cognoscere: Plures enim sunt materiae, quae per se spectatae aequales apparent: at omnibus perpensis, aequales non sunt. Multis exemplis Suarius l. 6. de voto, cap. 19. num. 11. exornat. Ad commutandum itaque votum in rem euidenter aequalem necessaria est auctoritas Praelati habentis iurisdictionem ordinariam, vel delegatam. Quia haec commutatio est quadam dispensatio diminuta, ac debiti remissio nomine Dei facta: ac proinde iurisdictionem expostulat. Ad commutationem faciendam in rem manifeste meliorem, nulla specialis causa requiritur. Quia ipsamet susceptio perfectioris obligationis Deo quidem gratio, pro causa sufficit. Denique ad commutationem faciendam in rem aequalem lenis causa sufficit. Quia non est absoluta obligationis vllius remissio, sed illius translatio. Communiter censent Doctores sufficere, si quis commutationem ardentem postulet, sperans maiori cum fructu materiam subrogatam executuram.

PROBL. CXLV.

Commutatio potest, & non potest fieri in paulo minus minorem materiam.

633
Potest quidem.

Potest quidem. Quia aequalitatem inuenire in materia subrogata difficillimum est. Si igitur potentes commutare vota contenti esse non possent, minori materia subrogata, eorum potestas esset inutilis, quippe quae raro, vel nunquam posset exerceri. Sic Tolet. l. 4. cap. 18. num. penultim. Sa. v. *Poti irritatio*, num. 10. & alij relati à Santio l. 4. sum. cap. 50. num. 2.

634

Minime potest extendi haec potestas ad com-

mutationem in paulo minorem materiam, sed ad aequalem solum. Quia commutatio est contractus, in quo vnus pro alio ex voluntate creditoris subrogatur. Petit ergo aequalitatem: alias commutatio non erit, sed donatio. Ita Caiet. 2. 2. quest. 88. art. 12. Laym. l. 4. tract. 4. cap. 8. num. 24. Suar. l. 6. de voto, cap. 19. num. 7. Sanch. citatus numer. 4. Couar. punct. 1. de pactis, §. 3. numer. 4. Palaut tom. 2. tract. 15. d. 2. punct. 16. numer. 2. & alij apud Santium.

Probabilis mihi admodum hoc. Nam si remissio obligationis sub minori materia est commutatio, quamvis materia subrogata notabiliter minor sit, commutatio erit: quia non apparet, unde limitetur. Ergo privilegium commutandi ad eam commutationem ut potest propriam extendi poterit: quod fallum est, nec ab aduersariis admittitur: coincideret enim potestas commutandi cum dispensandi potestate, pro ut communiter exercetur. Ergo potestas commutandi spectata vocis proprietate, & communi acceptione, ad solam aequalem subrogationem, non ad minorem extenditur. Ceterum haec aequalitas non ita rigide, ac scrupulose sumenda esse, ut certo de illa Praelato debeat constare: sufficit enim, ut probabiliter constet. Neque enim mathematica aequalitas exigitur, sed moralis.

PORBL. CXLVI.

Commutatio Voti facta propria auctoritate, vel alterius carentis iurisdictione in aequale, vel in minus, est, & non est omnino irrita, si vouens suppleat, quod commutationi defuit, ut esset in bonum euidenter melius.

Non est omnino irrita. Quia si rem venditioni quinquaginta aureorum expositam quis surriperet, aut pro ea quadraginta tantum domino exhiberet, credens dare quinquaginta: latis faceret quidem in casu priori tradendo quinquaginta, & in posteriori tradendo decem, quin teneretur rem domino reddere. Nam posito, quod ipse voluntatem absolutam habuit vendendi, solum defectus fuit in modo. Cum ergo Deus vota omnia commutationi habeat exposita, velitque ea, iusta causa intercedente, in aequale, vel in melius commutari: faciens commutationem in minus, solum in modo, non in substantia deficit, cum quod defuit, omnino suppletur. Sic Sanch. l. 4. p. sum. c. 51. num. 11.

Est irrita omnino. Quia nullus propria auctoritate se eximere potest à voti obligatione nisi maiorem compensationē subrogando: quippe quae sola excepta fuit in priori voti obligatione. Ergo obligatio voti cessare non potest subrogatione minoris compensationis, licet quis addat materiam ad aequalitatem. Et quia nullus, qui Praelatus non sit iurisdictionem habet ad commutandum vota in rem aequalem: Ergo commutatio facta propria auctoritate eius, qui iurisdictionem non habet, in rem minorem quantumvis postmodum suppleatur, quod defuit vel in rem aequalem, nulla est prorsus. Ita Palaut tom. 2. tract. 15. d. 2. punct. 17. num. 2.

Non

638
Hoc longe
probabilius
existimo.

Non placet Santij sententia. Quia licet verum sit furantem rem venditioni expositam obligatum non esse rem furatam reddere, sed tradendo integrum pretium satisfacere, dummodo dominus in eadem perseveret voluntate. Attamen dum pretium non tradit, nulla est venditio, nec rei sublatæ possessio. Sic nulla erit commutatio voti, dum vouens, rem superiorem loco promissæ non subrogat. Nam aliam Deus non acceptat. Nec est verum sic nulliter commutantem non peccare transgrediendo votum. Si virget obligationis tempus: etiam si animum habeat supplendi commutationis defectum. Quia cum commutatio in minus nulla fuerit, votum eodem modo obligat, ac si facta non esset: à qua obligatione non liberat animum supplendi defectum commutationis. Aliàs quilibet posset votum suum transgredi, animo commutandi in melius: quod absurdum esse quis non videat?

PROBL. CXLVII.

Quando commutatio fit in minus auctoritate Prælati, etiam si nulla ad commutandum causa sub sit, nedum ad minuendum: valet, & non valet commutatio cum sola obligatione supplendi id, quod defuit ad æqualitatem materia subrogata cum promissa.

639
Vale quid.

Valet quidem. Quia contractus permutationis, sicut & venditionis non annullatur ex inæqualitate rerum, quæ permittuntur: sed solum est obligatio supplendi defectum. leg. 2. C. de rescind. vendit. Ergo etiam contractus permutationis voti, qui fit, cum Prælato nomine Dei, in æqualitate non viciabitur. Si quidem mitius cum Deo, quam cum hominibus agitur. leg. Celsus. ff. de recept. arbit. Sic Sanch. l. 4. sum. cap. 5. n. 8.

640
Non valet.

Minimè valet. Quia à voti obligatione neminem Prælati liberare potest, nisi quatenus Dei vice fungitur. At habentes solum commutandi facultatem solummodo gerunt Dei vices ad liberandum vouentem à voti obligatione, subrogata æquali materia. Ea enim potestas ad solam hanc (vt Sanchez fatetur cap. 50. num. 4.) commutationem extenditur. Ergo dum materia æqualis non subrogatur, vouens liber non est à voti obligatione. Certe commutatio valida esse non potest, nisi Deus acceptet. Sed commutationem in rem inferiorem Deus non acceptat, vtpotè nomine ipsius minimè factam: Ergo vi illius vouens non potest ab obligatione liberari. Ità Suar. l. 6. de voto, cap. 19. num. 14. Nauar. l. 3. consil. tit. de voto, consil. 5. num. 1. & consil. 19. num. 2. Azor. p. 1. l. 11. cap. 18. q. 12. Palaci. in 4. dist. 38. d. 3. Ludou. Lopez p. 1. Instr. cap. 50. Alcozer sum. cap. 16. concl. 2.

641
Probabilis
rem senten-
tiam hanc
existimo.

Propter Santij auctoritatem dixerim primam sententiam satis esse probabilem, pluribus ab ipso confirmationibus roboratam. Longe verò probabiliorum esse secundam hæc mihi ratio suadet: liberari vouentem à voti obligatione subrogatione materia inferioris est actus potestatis dispensatiuæ vt vidimus superius: Ergo non est actus commutatiuæ solummodo potestatis: Igitur hac sola

gaudentes illum præstare minimè possunt.

PROBL. CXLVIII.

Facta materia subrogata inutili, vel impossibili ob culpam vouentis: reuiviscit, & non reuiviscit voti obligatio.

Reuiviscit sanè. Quia commutatio, vtpotè quæ prius vinculum non omnino extinguit, sed transfert: fit instar contractus conditionalis: Facio, dummodo facias: & sic sub tacta conditione, si materia subrogata impleatur. Et quia facta commutatione, est licitus vouenti transus ad priorem voti materiam: Ergo manet obligatio disiunctiua vnius, aut alterius materia: A debitor sub disiunctione tenetur ad alteram partem, quoties ex culpa sua, aut ex inculpabili impotentia alteram partem non soluit: Ergo. Sic Manuel. in addit. ad Bullam Cæci. §. 9. num. 117. & 118. & alij apud Sanch. citandum.

642
Reuiviscit
planè.

Minimè reuiviscit, sed facta commutatione, nulla est obligatio exequendi priorem materiam, tamen si subrogata inutilis, vel impossibilis fiat, & siue culpabiliter id acciderit. Quia per commutationem est obligatio prioris extincta circa priorem materiam, nouæ materia suscepta obligatione. At obligatione semel extincta non reuiviscit, vt pluribus ornatur Glossa ad leg. Qui res. §. Arcam, ff. de solut. Quod præcipue locum habet in obligationibus voti, & iuramenti, quia propria voluntate suscipiuntur: in quibus nequit extincta obligatio reuiviscere, quin voluntarie votum, aut iuramentum renouetur. Affirmare autem commutationem fieri sub illa conditione, ac proinde non extinguere obligationem prioris materia, sed suspendere, est contra communem sensum, & præter rationem. Nam cum commutatio sit fauor vouenti factus, grauari ea non debet, sed leuari. Ità Sayr. in Clau. l. 6. cap. 12. numer. 24. Graf. punct. 1. Decision. l. 2. cap. 30. numer. 3. Suar. l. 6. de voto, cap. 20. à numer. 9. Sanchez l. 4. sum. cap. 55. numer. 15. Pala. tom. 3. tract. 15. d. 2. punct. 18. numer. 2. Laym. lib. 4. tract. 4. cap. 8. numer. 28.

643
Non reuiviscit.

His adhæreo. Quia si obligatus esset qui commutationem accepit priorem exequi materiam, subrogata inutili, vel impossibili facta, non leuaretur commutatione, sed potius grauaretur: quippe qui ex commutatione duplicem obligationem subiret, primam, absolute exequendi materiam subrogatam; secundam exequendi priorem in casu impossibilitatis aut inutilitatis in subrogata: quod grauamen præponderat fauori commutationis factæ, non solum in qua materia subrogata est melior, sed in qua æqualis est, imò etiam si sit paulo minor.

644
His hæreo
Doctores.

PROBL.

PROBL. CXLIX.

Redeunte obligatione prioris materia commutata in voto castitatis, & Religionis extinguitur & non extinguitur materia subrogata obligatio.

645
Quæstionis
vni enunciat.

Vis dispensatus est, (verbi gratia) ut non obstante voto castitatis, vel Religionis matrimonium contrahat sub onere commutationis in confessionem menstruam aliqua pia opera quotidie præstanda: contingit, eo vivente, & potente votum implere nō coniugem & matrimonium dissolui: quo casu obligatio voti redit; quia solum ad effectum contrahendi ille fuit dispensatus: Quæritur, an teneatur commutationem illam simul exequi?

646
Teneatur quidem.

Teneatur quidem. Quia id expresse tenor indicat literarum, quibus conceditur Confessario facultas ad hæc vota dispensanda, quæ quidem perpetuitatem videntur indicare. Inquit enim Pontifex: *Dispensando commutes in frequentiam Sacramentalis confessionis, singulis scilicet mensibus semel, vel quoties tibi videbitur, & in alia penitentia opera per te iniungenda: inter alique sint aliqua pietatis opera, quæ quotidie facere teneatur ad eum finem: ut ea adimplens, meminisse semper possit obligationis, quæ huiusmodi voto asstringebatur.* Pondero illa verba singulis mensibus, & Quæ quotidie facere teneatur. & Ut meminisse semper possit obligationis, quæ omnia quandam important perpetuitatem, Præterea quia si vellet Pontifex, subrogatio, nem materia non fore perpetuam, sed extinguere, reuiviscere voto, id exprimeret sicut expressit, voti dispensationem extingui, matrimonio dissoluto. Certè cum votum illud sit ita excellens, & perfectum, & ad statum perfectissimum assumendum: possitque contingere, ex vi illius dispensationis nunquam vouentem ad illius executionem obligari, præstat ea opera, in quæ commutatur esse perpetua, ut si relaxatio illa temporalis, & dimidiata voti aliquomodo compensetur. Sic Santius l. 4. sum. cap. 55. numer. 21. Qui quidem docet, Secus dicendum esse in aliis commutationibus temporaneis. Itaque in P. Sanchez sententia solum excipitur materia subrogata voto Religionis, aut Castitatis, cum quis vno aut altero eorum astrictus ad matrimonium contrahendum dispensatur.

647
Non tenetur.

Minimè tenetur. Quia non apparet firmum fundamentum huius exceptionis. Cum enim regula generalis sit, voto principali redeunte perire subrogatum: opus erat clarè, & manifestè hanc voti Castitatis & Religionis commutationem accipi: quod tamen non videtur in præfatis fieri. Nam verba illa, *singulis mensibus. Quotidie, & semper* id non exprimit; optime enim explicantur de tempore, quo votum non redit; illo namque tempore æquum est, singulis mensibus confiteatur, & aliqua pietatis opera quotidie exerceat; ut sic semper (hoc est, continuo) meminisse possit obligationis, quæ asstringebatur. Ita Palaus tom. 3. tract. 15. d. 2. p. 18. n. 6.

Ego quidem assero P. Santij sententiam vitalem, & securam esse. At qua parte excipit à communi regula commutationem factam de Voto castitatis, & Religionis contrarium mihi probabilius apparet. Quia & benignius est, & ut ait Palaus nullum adest firmum huius exceptionis fundamentum. Imò ex ultimis illis Pontificis verbis: *Ut sic semper meminisse possit obligationis, &c.* non leue fundamentum ad secundam sententiam adstruendam collegerim. Si enim menstrua confessio, & piorum opum quotidiana exercitatio ad eum finem imponitur, ut vouens meminisse valeat obligationis, qua Voto dispensato asstringebatur: si dispensatio perit, & Votum redit, cessat finis huius nouæ impositionis, & obligationis, cum iam ipsomet Votum sufficienter sui memoriam excitet; neque verum sit, menstruam confessionem, & piorum opum exercitacionem excitare eo in casu memoriâ Voti quo dispensatus asstringebatur; sed quo de facto asstringitur.

PROBL. CL.

Si Commutatio facta sit in rem æqualem licitum est, & licitum, non est, vouenti, ad priorem materiam redire.

Certè si commutatio voti facta sit in rem minorem, omnes Doctores cōueniunt, licitū esse vouenti, ea omissa, ad priorem remeare materiam promissam. Quia excellentior est, nobilior, & Deo gravior. Si verò facta sit in rem æqualem, quæserim, num licitum sit vouenti, ad priorem materiam redire?

Licitum non est. Quia nemini licet propria autoritate votum in rem æqualem commutare. At si facta commutatione ab eo qui potest, & à vouente acceptata, ei liceat, ad priorem materiam redire: iam vouens posset, votum in æqualem rem propria autoritate commutare: Ergo minimè id est concedendum. Sic aliqui Doctores, quos pressio nomine memorat Palaus citandus, qui probabilem hanc esse sententiam profitetur.

Licitum est vouenti, omissa materia subrogata, ad priorem propriam, & naturam voti redire. Quia posita æqualitate materia subrogatæ cum qualitate materiæ primæ promissæ, gratus Deo esse videtur, priorem exequi, quam secundam. Ita Azor. p. 1. l. 11. cap. 18. q. 10. Sayr. in Clau. l. 6. cap. 12. num. 22. Suar. l. 6. de voto, cap. 20. num. 4. Lessi. l. 2. cap. 40. dub. 16. Sanch. l. 4. sum. c. 55. n. 26. & alij.

Longe hoc mihi probabilius. Existimo enim certum esse huius sententiæ fundamentum, scilicet prius opus cœlesti Numini fore gratus. Quia materia secunda solum ex benignitate conceditur, & in vouentis gratiam, si velit illam exequi: non quia in Dei honorem, & cultum, maioremque vouentis utilitatem specialiter cedat.

PROBL

PROBL. CXLI.

Si Votum, vel autoritate propria, vel Prælati in melius fuerit commutatum: licitus est, & non est licitus ad materiam priorem transitus.

sim. cap. 5. num. 26. Palau. 10. 3. tract. 15. d. 2. p. 1. 8. num. 19. Laym. l. 4. tract. 4. c. 8. n. 27.

Non possum non ingenuè profiteri, Suarii rationem vehementer virgere: quæ Quidem vel ex humanis promissionibus roboratur. Nam si Ambrosius Joanni promitteret hordei (v. gr.) mensuram, & ex eius consensu in mensuram tritici promissionem commutaret, non liceret Antonio retrocedere. Quia licet Ioannes fauorem Antonio, præstaret præfatæ commutationi consentiendo, at post illius consensum, & ab Antonio factam commutationem Joanni vtiliorem: cessat fauor, & solum quid Joanni gratius sit, & vtilius spectatur. Sic in præsentē dicendum videtur, facta commutatione in melius, haud esse licitum vouenti retrocedere. Quia esto Deus ob vouentis fauorem hanc concesserit permutationem, non est credendum, ea facta regressum permittere, utpote contrarium suæ maiori gloriæ, ac vouentis vtilitati. Verum quia communior est sententia affirmans, quomodocumque fiat commutatio materiæ promissæ siue in æquale, siue in melius, posse vouentem ad priorem materiam redire relicta posteriori subrogata, id teneo, credens non ob stare, quod hic reditus cedat in diuini cultus diminutionem; nam alio ex capite maxime in Dei gloriam cedit, ut vouentes intelligant, mitius cum Deo agi posse, quam cum hominibus: neque esse ita rigidum exactorem sui iuris, quin aliquam remissionem illius gerat in vouentis fauorem.

653
Non est licitum.
Licitus non est. Quia huiusmodi transitus utpote diminuens diuinum cultum, & vouentis vtilitatem, non est Deo gratus. Fa-teor, hanc commutationem fieri in fauorem vouentis: sed hoc solum probat potuisse vouentem eam commutationem ante acceptionem respicere: non tamen post acceptionem. Nam accepta illa commutatione, cessat fauor vouentis, & est ius acquisitum Deo ad illius obseruationem, absque potestate retro cedendi: quia id pertinet ad maiorem Dei cultum, ac vouentis vtilitatem. Sic Suar. l. 6. de voto, cap. 20. num. 4. & quidem satis probabiliter.

654
Est licitum.
Est licitus reditus ad materiam priorem. Quia commutatio ex benigna Dei concessione facta fuit sub facultate redeundi ad priorem materiam. Nam cum sic fieri possit, tum ad Dei benignitatem declarandam, tum ut vouens facilius vota exequatur, & ad noua emittenda excitetur: præsumendum est, sic factam fuisse. Ita Lessi. l. 2. cap. 40. dub. 16. sine. Sayr. in Clauis, l. 6. cap. 12. num. 22. Sanch. l. 4.

LIBER.